

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ*
KLEBELSBERG KUNO-ÖSZTÖNDÍJ
2022

A kutató neve	
Harlov-Csörtán Melinda, PhD	
A kutatás témája	
A Brünmben élő magyar kisebbség vizsgálata életútinterjúk és a városban elérhető magyar publikációk alapján.	
A kutatás helyszíne	
ország, város	Csehország, Brunn
intézmény(ek)	Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének Brünni Helyi Egyesülete, Kazinczy Ferenc Diákklub, városi könyvtár (Jiri Mahen Knihovna)
A kutatás ideje	
2022. január 26 – 2022. március 26.	
A kutatott gyűjtemények, az átnézett iratok, dokumentumok és a találatok rövid ismertetése (tételes találati jegyzék nélkül)	
A kutatás elsősorban a városban elérhető magyar nyelvű publikációk felmérését célozta meg. Így a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének Brünni Helyi Egyesülete és a Kazinczy Ferenc Diákklub közös könyvtárának feldolgozása mellett a városban elérhető közkönyvtár magyar nyelvű publikációját néztem át. A feldolgozott állomány igen sokrétű, mely a gyűjtés módja és viszonylag hosszú időtartamával magyarázható. Azonban a két magyar szervezet könyvtárának anyaga jelenleg sajnos inaktívnek tekinthető, mert a közösség tagjai elvétele használják ezeket a kiadványokat (mindezt a készített életinterjúk is alátámasztják). Az összeírt gyűjtemény számos szempontból csoportosítható. Vannak saját kiadványok, illetve társ- vagy más kulturális szervezetek (például a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Honismereti Egyesület) kiadványai. Jelentős a szlovákiai magyar kiadók műveinek a száma, elsősorban a pozsonyi és kassai kiadók publikációk találhatók meg nagy számban a vizsgált gyűjteményben. Meglepően sok a többszörös kiadványok száma, ami több személyes könyvtár átvétele, illetve azzal is magyarázható, hogy számos beszerzéskor eredetileg ajándékozás vagy egyéb továbbadási céllal vásárolt fel az Egyesület számos példányt ugyanabból a kiadványból. Meghatározó a saját, illetve társszervezetek folyóiratainak gyűjteménye, mely akár egy későbbi kutatás nyersanyagául szolgálhat a helyi szervezetek története, érdeklődése témakörében. Érdekes megfigyelni, a fellelhető kiadványok csoportosítási lehetőségét évszámok szerint is, mely messze túl mutat a két szervezet történetének keretein. Tematikus szempontból is csoportosíthatók a közösség tulajdonában lévő könyvek, de ezeket a csoportokat elsősorban a közösség „egy-egy	

* Jelen beszámoló további szerkesztés nélkül kerül közzétételre az ösztöndíj adományozójának honlapján.

korszakának” lenyomataként tudjuk értékelni. Például az egy-egy hazai szervezettel kialakult együttműködést követően az adott hazai szervezet kiadványainak szisztematikus megjelenése a könyvtár polcain (Kazinczy Ferenc Társaság), illetve a gyerekeknek szóló mesekönyvek és foglalkoztatók önálló csoportja, hiszen a helyi közösség számára az egyesület jelentette és jelenti ma is az egyetlen családon kívüli közeget, ahol a felnővekvő generáció elsajátítani és gyakorolni tudja a magyar nyelvet. Fontos megemlíteni, hogy a közösség sosem kért fel szakmai segítséget könyvtárunk kialakítására, és az ide érkező, tanulmányaikat itt folytató diákság elsősorban nem bölcsész, hanem reál vagy természettudományi területen tanul, így a magyar nyelvű könyvtárhasználat, vagy könyvtárműködtetés nem volt az érdeklődés középpontjában. A városi könyvtárban található magyarul nyomtatott publikációk száma igen kevés, annál nagyobb arányban található magyar hangzóanyag gyűjtemény mind klasszikus, mind populáris zenei példák megtalálhatók.

A kutatás módszere

A kutatás módszere helyszíni kutatás, a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének Brünni Helyi Egyesületének és a Kazinczy Ferenc Diákklub könyvtárában, a könyvek egyenkénti dokumentálása, illetve bedobozolása. A városi könyvtár magyar állományának feldolgozása szintén személyes felkeresés útján valósult meg, illetve az elérhető online katalógus is áttekintésre került. Az elkészített életútinterjúk mind személyesen, mind a COVID szabályzatokat, illetve az adatközlők kérését tiszteletben tartva online került rögzítésre. Az életút interjúk elkészítése előtt egyeztettem a módszerről a Társadalomtudományi Kutatóközpont, Szociológiai Intézet 20. Század Hangja Archívum és Kutatóműhely Digitális Archívumának kollégáival. A nyomtatványok összegyűjtését a pályázat kiírása, illetve a megadott két szervezet: Magyar Nemzeti Levéltár és az Országos Széchényi Könyvtár honlapján található vonatkozó adatok alapján valósítottam meg. Bár a feldolgozott publikációk nem tekinthetők hungarikumoknak a két szervezet kollégáival történő egyeztetés után a tételes listát elektronikus úton eljuttottam számukra. Az összegyűjtött anyagokat, a kapcsolódó szakirodalom függvényében, illetve komparatív vizsgálati módszerrel elemeztem és a záródokumentumban foglaltam össze.

A kutatási eredmények szélesebb közönséggel történő megismertetése (előadás(ok), publikáció(k) stb.)

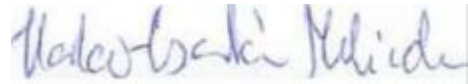
A kutatás eredményeit elsősorban a vizsgált közösség felé megbeszélte előadások, illetve publikáció keretében valósítom meg. Az összegyűjtött ismereteket és nyersanyagot, közgyűjteményekbe leadva biztosítottam annak széleskörű kutathatóságának megteremtését. A jövőben felmerülő felsőoktatási oktatói, illetve kutatói munkásságomba mindenképpen be fogom építeni, és az összegyűjtött nyersanyag szélesebb kutatói kontextusba helyezése után kívánom más kutatókkal közös dolgozatban feldolgozni. Ennek elsősorban a határkutatásokkal kapcsolatos, a kulturális örökségre vonatkozó kutatásaimnak, különösen azok soknemzetiségi aspektusaira vonatkozó és a közösség identitás megtartó kulturális értékeinek vizsgálatakor tervezem feldolgozni.

A kutatással kapcsolatos gyakorlati észrevételek (ide értve a leendő ösztöndíjasok számára hasznos tanácsokat)

A két hónapos kutató munka igen rövidnek bizonyult még akkor is, ha helyi ismeretekkel rendelkezik a kutató ezért szerencsés, ha kutatásának elméleti háttérét adó releváns kortárs vizsgálatokkal és módszerekkel még a kiutazás előtt megismerkedik, és kapcsolati hálót –

azon belül is konkrét interjú időpontokat - alakít ki, melyet a helyszíni kutatás során, illetve azt feldolgozva azonnal tud mozgósítani.

Kelt: 2022. 06.20.

A handwritten signature in blue ink, reading "Halászki Mihály".

kutató aláírása